

Nadal europeu?

MONTERRAT MINOBIS

L'entrada en vigor del Tractat de la Unió (com volen que es digui en comptes de Tractat de Maastricht) m'ha servit per plantejar-me tota una sèrie de preguntes que fa ben pocs dies els eurodiputats catalans tractaven així mateix d'explicar-nos en el marc d'una trobada bastant inusual. Inusual en el fet que és ben difícil poder tenir tots els eurodiputats (una sola eurodiputada, tenim a Catalunya) plegats.

D'aquesta trobada en vaig poder extreure algunes respostes que al meu entendre no són ni molt menys eufòriques, sinó més aviat —i en algun cas com el de l'Heribert Barrera— pessimistes, i en d'altres realistes, amb un cert to optimista. Varen convenir, és cert, que aquest inici d'unió europea no és pas un camí de roses, sinó més aviat una cursa d'obstacles; que arriba condicionada bàsicament per qüestions més econòmiques que no pas polítiques i que sense una autèntica voluntat política, per part dels Estats membres, la Unió pot arribar a ser, si no un fracàs, un intent fallit de construir un *ens polític nou* adequat als temps nous que la caiguda del Mur de Berlín i la desintegració de l'URSS han significat. Entremig de tot això, dues idees de l'única eurodiputada —Concepció Ferrer— em van quedar molt presents: la necessitat de *repensar Europa* i de dur a terme una *reforma institucional* que doti el Parlament Europeu d'altres cotes

de poder polític i d'autèntica representativitat; perquè, com també van assenyalar Antoni Gutiérrez i Heribert Barrera, les institucions europees necessiten —encara— un major grau de democratització.

Però, al marge d'aquestes qüestions, encara n'hi ha una altra que fa qüestionar —justament— l'autèntica dimensió —força, millor dit— del Parlament Europeu o del Consell, que en aquest cas és el seu òrgan executiu polític: la guerra dels Balcans i la inutilitat dels esforços fets fins ara per aturar aquest autèntic genocidi, que oblidat les més elementals conductes defensores dels drets humans. Que una institució europea no sigui capaç d'aturar la força de les armes dona a entendre la seva feblesa política i posa en evidència els negres interessos que, massa vegades, envolten la política comunitària.

Sóc europeista, sí; i més ara, quan segurament allò que fins ara semblava ser una utopia: l'Europa de les regions, pot arribar a ser algun dia. Però, tot i així, crec en la necessitat que els Estats membres hi creguin plenament i no solament com un factor d'equilibri econòmic, sempre insolidari.

Ara per ara, aquest és un Nadal europeu, sí; però molt limitat i condicionat. Sobretot perquè una part d'aquesta antiga i vella Europa es dessagna per les ferides de la guerra. És, doncs, un Nadal europeu; però molt menys del que hauria de ser.

Nadal: ha guanyat Déu o ha guanyat l'home?

JOAN MARTÍ

Segons un reportatge de Vera Rich, especialista en qüestions d'Europa de l'Est, els experts de l'Institut per al Desenvolupament de l'Educació, de Moscou, ja no creuen que Rússia pugui ésser salvada solament pels polítics i pels economistes. Cal posar èmfasi en les humanitats, incloent-hi el monument de la cultura mundial que és la Bíblia. Per això aquest institut ha preparat, juntament amb una Universitat, un fullet de notes i recomanacions per ensenyar als professors com ho han de fer per explicar, per exemple, "com s'ha de llegir la Bíblia" i "la nativitat de Jesucrist".

Segons aquest fullet, per explicar el Nadal de Jesús, cal començar per llegir com ho expliquen els evangelistes Mateu o Lluc, o bé com ho expliquen en les seves construccions literàries alguns autors moderns. Ofereixen discos, gravats fa dos anys. Recomanen de fer seguir als alumnes sobre un mapa de l'època la ruta de Josep i Maria a Betlem, primer, a Egipte, després, i la dels Mags. Recomanen després llegir llibres de poetes russos inspirats per l'encarnació de Crist, com Pasternak i Solovov, en especial *L'Emmanuel*, que pot permetre arribar a la discussió de "Déu amb nosaltres", amb referències que es poden fer als profetes de l'Antic Testament i als pares de la primitiva Església. L'últim pas de la lliçó aconsellada pot ser el de presentar obres d'art com ara icones de la Mare de Déu i explicar el significat de l'or, l'encens i la mirra que ofereixen els tres Reis.

La lliçó pot ser igualment una simple informació cultural o bé una catequesi. Un institut laic d'educació no pot fer-ho altrament. Però sor-

prenen que durant 70 anys no solament han callat la veritable tradició cristiana sinó que, en tot cas, l'ateisme oficial ha donat versions alternatives, cercant contradiccions en els relats bíblics o suggerint que tot eren simples llegendes. Al final ha guanyat Déu.

És difícil discutir, en la Rússia leninista i també aquí ara, des del nivell de la fe amb els qui ho contemplen des de la increença. És clar, però, que un trencament d'esperances i un desinflatament d'il·lusions ha succeït el mite socialista del segle XIX i el projecte llibertari d'una societat sense Estat. A Rússia es torna a explicar el Nadal, que l'Església ortodoxa celebra el mes de gener, seguint el calendari julià, intentant omplir un buit que ha durat massa temps.

El nostre món occidental, dominat per la racionalitat i la ciència, també té els propis mites. El de la màquina, per exemple. La ciència-ficció, els ovnis, els supermans i els extraterrestres. Artistes, esportistes, *superlópez*. I quants n'hi haurà que durant aquestes festes viuran alienats entre l'alcohol, la droga, la velocitat i el consum de tota mena. La postmodernitat porta també el desencís de paraules màgiques com el progrés i la ciència. A les enquestes sociològiques cada vegada és més baix el nombre dels que hi creuen. Veieu com augmenta l'atur i la desfeta del medi ambient.

No trobeu més humanisme, per exemple, en el conte de la Ventafocs transformada en la princesa en un ball o bé en el conte del germà petit que triomfa sobre els més grans i més forts? No us deixeu enganyar per les aparences: la veritable noia formosa pot seure a la cendra i el príncep pot fer cara d'ós.

La paradoxa està viva al cor del

cristianisme. Déu ha escollit el que sembla pobre i dèbil per abatre els forts, i aquells que el món considera estúpids per confondre els qui es creuen intel·ligents. Només des d'aquesta òptica es pot entendre el Nadal, com tot el misteri de Jesús. Essent rei de la creació el Fill de Déu, fet un nen, dorm en una menjadora.

Sant Pere, en la seva segona Carta, ens diu: "Us vam fer conèixer la vinguda poderosa de nostre Senyor Jesucrist, no pas basant-nos en faules hàbilment teixides, sinó després d'haver contemplat la seva grandesa amb els nostres propis ulls." Jesús és un personatge històric. I encara que tota la seva grandesa es descobreix només amb els ulls de la fe, la seva vinguda al nostre món ha estat un terratrèmol que encara es fa sentir, especialment per Nadal.

Reconèixer en l'infant de Betlem Déu realment present entre nosaltres és anar més enllà dels simples fets històrics: és un acte de fe religiosa. És, però, vital per entendre el Nadal. Si no era home com nosaltres, hauria estat una ficció, que malament ens podia representar davant de Déu. Si no és Déu, què hauria pogut fer de valor per nosaltres? Hauria estat difícil convèncer-nos que Déu es preocupa de la humanitat. La vinguda de Jesús naixent a Betlem com un nen és la millor prova que Déu realment ens estima. La senzillesa, la generositat i la tendresa de l'amor ens toquen el cor quan contemplem Jesús infant en braços de Maria. He dit que Nadal és un terratrèmol? No. Més aviat és la debilitat de Déu. En tot cas un capgirament: mentre Déu s'abaixa, l'home puja. L'home ha guanyat. Per això tanta festa.

Joan Martí és bisbe d'Urgell

BÚSTIA

En deute amb Pompeu Fabra

Causa una gran sorpresa aquest estrany silenci entorn del centenari del començament de l'apostolat de Pompeu Fabra a favor de la llengua catalana. En una efemèride tan remarcable, d'una importància tan cabdal, enyorem les autoritzades veus que podrien recordar-la i fer-la ben present. Només la portadella d'un diccionari que s'ha editat aquest any, ens ho recorda.

S'ha fet la cloenda dels 25 anys de les Festes Populares Pompeu Fabra que han culminat amb l'ofrena d'un rellou del Mestre ubicat al capdamunt del passeig de Gràcia, en els Jardins de Salvador Espriu. Al peu, una placa diu: Barcelona a Pompeu Fabra. No hauria de ser: "Catalunya a Pompeu Fabra"? No obstant això, del Mestre de tots ni una paraula, només un silenci feixuc que gravita damunt la seva gegantina figura i la seva obra. Manuel Tosca. *Viladecans (Baix Llobregat)*.

VICSA i l'Ateneu de l'Hospitalet

Fa unes setmanes l'AVUI publicava un article en què, entre moltes altres coses referents a les relacions de l'alcaldia de l'Hospitalet, Juan Ignacio Pujana, l'empresa VICSA i el senyor Gasulla, es deia: "A més a més, VICSA va treure uns mobles antics d'una masia per portar-los al domicili de Gasulla. La masia podia correspondre's amb la de l'Harmonia, seu de l'Ateneu de l'Hospitalet i patrimoni de la ciutat."

Hem de fer evident que, des del retorn de la nostra entitat a l'edifici de l'Harmonia, l'any 1978, no ens consta cap lliurament, a

ningú, de mobles antics ni moderns, i, per tant, la suposada correspondència amb la nostra entitat no concorda amb la realitat. **Ateneu de Cultura Popular. L'Hospitalet de Llobregat.**

Un premi encertat

Quan el TN nit de TV3 ens informava que Isabel-Clara Simó havia estat la guanyadora del Sant Jordi de novel·la, em vaig alegrar. He llegit alguna cosa d'ella i m'ha agradat.

Però a la replega del guardó, en dirigir unes paraules al públic, em va confirmar el que pensava d'ella. Que és una dona compromesa amb el redreçament cultural i polític del nostre poble. Féu esment del subjugament secular en què nacionalment hem viscut de fa segles, que aquest encara continua, i que intenta torpedinar el procés actual de recuperació.

L'altre aspecte que va remarcar i que ens omplí de goig, és el fet que els valencians tornem a ésser part important d'aquesta recuperació i producció de la nostra cultura, en aquesta segona meitat del segle XX. Ja no sols comptem amb l'aportació fonamental dels nostres clàssics del segle XV, quan València es trobava al cim de la seva esplendor.

Per altra part, també és ben visible l'augment de consciència de pertànyer a la col·lectivitat de tota l'àrea cultural catalana, que s'està donant entre els valencians. Després de segles de divisió forçada, i de desconeixement de la resta del país en què ens han mantingut, cal pensar que no és gens fàcil recuperar tots els lligams i la memòria històrica, en uns pocs anys. **Vicent Cortina i Desco. La Pobla de Vallbona (Camp de Túria).**